

Πρόγραμμα ημερίδας
«για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος»

Αμφιθέατρο Γ.Χ.Κ., Αν. Τσόχα 16

Αθήνα 05-06-2006

Προσέλευση	9.30-10.00
Καλωσόρισμα από τον Γενικό Διευθυντή Γ.Χ.Κ. και τον Πρόεδρο της Ε.Ε.Χ.	10.00-10.30
<i>Ημέρα Περιβάλλοντος και Κοινωνικός Απολογισμός</i> (<i>Ε. Τσάνη-τέως Διευθύντρια ΓΧΚ</i>)	10.30-10.45
Νομοθεσία για τα επικίνδυνα χημικά προϊόντα και την προστασία του καταναλωτή (<i>Ι. Αγγελοπούλου-ΓΧΚ</i>)	10.45-11.00
Ξενοβιοτικές ουσίες: Μια Κρυφή Απειλή για την Υγεία του Ανθρώπου (<i>Π. Σίσκος – Καθηγητής ΕΚΠΑ</i>)	11.00-11.15
ΔΙΑΔΕΙΜΜΑ για καφέ	11.15-11.45
Κανονισμός 648/2004 για τα απορρυπαντικά και η συμβολή του στην προστασία του Περιβάλλοντος (<i>Σ. Αντιωνιάδου – ΓΧΚ</i>)	11.45-12.00
Για μια ορθολογική αντιμετώπιση του προβλήματος των στερεών αποβλήτων (<i>Σ. Κώνστας, πρώην Πρόεδρος της ΕΕΔΣΑ</i>)	12.00-12.15
Εκσυγχρονισμός των εργαστηρίων του Γ.Χ.Κ. στον τομέα ελέγχου των νερών (<i>Ε. Νικολάου-ΓΧΚ</i>)	12.15-12.30
Συζήτηση 	12.30-13.00
Λήξη της ημερίδας	13.00-13.15

Γενικό Χημείο του Κράτους

Ένωση Ελλήνων Χημικών

Ημερίδα «για την Παγκόσμια Ημέρα περιβάλλοντος»

Γεν. Χημείο του Κράτους-5 Ιουνίου 2006

Για μία ορθολογική αντιμετώπιση του προβλήματος των στερεών αποβλήτων.

Στέφανος Κώνστας, Δρ. Χημικός, Τεχνικός Σύμβουλος, πρώην Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρίας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων

Κυρίες και κύριοι, αγαπητοί συνάδελφοι,
Ο τομέας που θα σας παρουσιάσω πολύ συνοπτικά, είναι ένας από τους σημαντικότερους ενόχους της σημερινής κατάστασης του στενού, του ευρύτερου αλλά και του παγκόσμιου περιβάλλοντος.

Τα προβλήματα της συλλογής

Η συλλογή των στερεών αποβλήτων, με τρόπο που να παραμένει ο χώρος που μας περιβάλλει καθαρός, είναι ευθύνη και αρμοδιότητα της τοπικής μας αυτοδιοίκησης, των Δήμων και των κοινοτήτων της Χώρας. Η δαπάνη συλλογής βαρύνει τον παραγωγό των αποβλήτων. Δυστυχώς, αν κρίνουμε από το θλιβερό θέαμα που προσφέρεται στους δρόμους, η βαθμολογία που παίρνουν οι ΟΤΑ στην καθαριότητα, βρίσκεται κάτω από την βάση, δεδομένου ότι υπάρχει:

- Ελλιπής γνώση του αντικειμένου. Δεν παρακολουθούνται ούτε οι ποσότητες που συλλέγονται, ούτε και η σύνθεσή τους.
- Ανεπαρκής στελέχωση των υπηρεσιών με εξειδικευμένο προσωπικό
- Δεν υπάρχει ο αναγκαίος μακρόπνοος σχεδιασμός, που θα προβλέπει τη εξέλιξη της ποσότητας και σύνθεσης των ΑΣΑ για τα επόμενα 20 χρόνια.
- Πλήρης απουσία της απαραίτητης αμφίδρομης επαφής με τον πολίτη, ο οποίος ούτε ενημερώνεται επί των προβλημάτων και του τρόπου με τον οποίο μπορεί να βοηθήσει, ούτε έχει την δυνατότητα να εκφράσει την γνώμη του επί των λαμβανομένων μέτρων.

Η νομοθεσία για την ανακύκλωση-αξιοποίηση

Πρόσφατα αποκτήσαμε, με βάση τις κοινοτικές οδηγίες, μία σύμπλοκη και αναλυτική νομοθεσία, που εξηγεί με λεπτομέρεια πώς πρέπει να διαχωρίζονται τα απόβλητα και ποια πρέπει να είναι η διάθεση των αποβλήτων κάθε κατηγορίας, η αποτελεσματική εφαρμογή της οποίας θα αλλάξει ριζικά την σημερινή κατάσταση. Η επιτυχία της εφαρμογής της

απαιτεί την ενεργό συνειδητή συμμετοχή των πολιτών, τόσο σε προσωπική προσπάθεια όσο και σε χρήμα, αλλά προϋποθέτει και την δημιουργία μιας σημαντικής υποδομής από τους Δήμους, για την οποία ελάχιστα πράγματα γίνονται.

Για την δημιουργία της υποδομής αυτής θα απαιτηθούν μελέτες και πρόσθετες δαπάνες για εξειδικευμένο προσωπικό, προμήθεια εξοπλισμού και ίδρυση κέντρων παράδοσης των ειδικών αποβλήτων, που θα επιβαρύνουν έμμεσα ή άμεσα τους πολίτες, που, για να τις αποδεχθούν πρέπει να πεισθούν ότι θα τους επιφέρουν βελτίωση της ποιότητας του χώρου όπου ζουν. Δυστυχώς, η εντύπωσή μου είναι ότι δεν τις γνωρίζουν ούτε οι Δήμοι.

Για βοηθήσει ο πολίτης και να συμμετάσχει συνειδητά στην προσπάθεια και την δαπάνη που απαιτείται, πρέπει ενημερωθεί σωστά και να πεισθεί ότι τα προτεινόμενα μέτρα είναι μελετημένα, αναγκαία και λογικά, ότι θα είναι αποτελεσματικά και ότι έχουν προοπτική.

Ακόμη συζητάμε για ΧΥΤΑ!

Αλλά και αν λύσουμε το πρόβλημα της συλλογής των αστικών και άλλων στερεών αποβλήτων, πώς θα τα διαθέσουμε; Είκοσι χρόνια τώρα συζητάμε για το πώς θα καταργηθούν οι χιλιάδες απαράδεκτοι χώροι ανεξέλεγκτης διάθεσης, πόσοι ΧΥΤΑ χρειάζονται και πού θα κατασκευαστούν, ενώ πολλοί υπάρχοντες βρίσκονται σε αξιοθρήνητη κατάσταση. Αξίζει να αναφέρουμε εδώ ότι ο ΧΥΤΑ του ΕΣΔΚΝΑ έχει την πρωτοτυπία ότι δεν ζυγίζονται τα παραδιδόμενα ΑΣΑ από τους Δήμους και δεν τηρείται ημερολόγιο των εισερχομένων ΑΣΑ.

Έχουν γραφεί πολλά στον τύπο για διάφορα συμφέροντα που υπονόμειαν τις προσπάθειες του ΥΠΕΧΩΔΕ, αποβλέποντας σε ίδια οφέλη, αλλά δεν θα τα αναπτύξω εδώ.

Εν τω μεταξύ το τραίνο έχει φύγει! Ενώ όμως εμείς ακόμη συζητάμε και ο ΧΥΤΑ των Ανω Λιοσίων ξεχειλίζει, στην ΕΕ η συζήτηση αφορά πια, όχι το πού θα ιδρυθούν ΧΥΤΑ, αλλά το πότε και πώς θα καταργηθούν και η διάθεση θα γίνεται με κατά το δυνατό πλήρη επαναξιοποίηση των στερεών αποβλήτων.

Το «εργοστάσιο» των Ανω Λιοσίων

Το σημαντικότερο έργο που έχει κατασκευαστεί για τον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, είναι η γιγαντιαία εγκατάσταση μηχανικής διαλογής και βιολογικής κατεργασίας στα Ανω Λιόσια, που απετέλεσε επιλογή του ΕΣΔΚΝΑ χωρίς να ζητηθεί η γνώμη άλλων

ειδικών. Όταν αναγγέλθηκε το έργο, είχα δηλώσει σε Ημερίδα ότι θα επεξεργάζεται σκουπίδια και θα παράγει απορρίμματα. Η άποψη του τότε προϊστάμενου του Τομέα Στερεών Αποβλήτων του ΥΠΕΧΩΔΕ, που την έλεγε ανοικτά σε όποιον του την ζητούσε, ήταν ότι η εγκατάσταση δεν θα κάνει ούτε για παλιοσίδερα. Δυστυχώς όμως το επιτελείο επιστημόνων του ΥΠΕΧΩΔΕ δεν γνωματεύει, αλλά υποτάσσεται στην πολιτική βούληση του εκάστοτε Υπουργού. Έτσι οι δυσοίωνες προβλέψεις επαληθεύτηκαν και, δέκα χρόνια μετά, το συγκρότημα των 100 εκατομ. Ευρώ αδρανεύει χωρίς να παρέχεται καμία πληροφόρηση από τον ΕΣΔΚΝΑ!

Η μονάδα αυτή, που διαφημιζόταν ως η μεγαλύτερη της Ευρώπης και θα αντιμετώπιζε αποτελεσματικά τις υποχρεώσεις της Χώρας μας απέναντι στην ΕΕ, κατασκευάστηκε χωρίς να έχουν γίνει αναλύσεις των ΑΣΑ, χωρίς να έχει εκτιμηθεί η εξέλιξη της σύνθεσης και των ποσοτήτων στο μέλλον και χωρίς να είναι γνωστός ο τρόπος και το κόστος διάθεσης των αναμενόμενων προϊόντων, του καύσιμου κλάσματος και του οργανικού. Για να εγκριθεί το έργο, η μελέτη σκοπιμότητας είχε στηριχθεί σε υποθετικά στοιχεία που το εμφάνιζαν και κερδοφόρο! Όλα αυτά τονίστηκαν και σε Ημερίδα που οργάνωσε η ΕΕΔΣΑ το 2001, όπου διαπιστώθηκε από τους ειδικότερους επιστήμονες της Χώρας μας, η ανάγκη σημαντικών προσαρμογών του έργου, ώστε να γίνει αποτελεσματικό, δυστυχώς χωρίς καμία αντίδραση των υπευθύνων.

Ο Εθνικός Σχεδιασμός και η Ενεργειακή αξιοποίηση

Με το ίδιο λανθασμένο πνεύμα έχει συνταχθεί και ο ονομαζόμενος Εθνικός Σχεδιασμός Διαχείρισης των Στερεών Αποβλήτων, η ανάγκη προσαρμογής του οποίου σε σύγχρονα και τεκμηριωμένα δεδομένα, έχει επανειλημμένα διαπιστωθεί.

Μεταξύ άλλων, ο ΕΣ εμφανίζεται αντίθετος με την ενεργειακή αξιοποίηση των ΑΣΑ, την στιγμή που η θερμική επεξεργασία είναι σχεδόν μονόδρομος για να καλυφθούν οι επιταγές των Κοινοτικών Οδηγιών. Είναι απαράδεκτο να αποκλείονται, ειδικά στην χώρα μας, λύσεις που είναι καθ' όλα φιλικές προς το περιβάλλον και εφαρμόζονται σε όλο τον άλλο κόσμο, επειδή κάποιος τις έχουν δαιμονοποιήσει, χωρίς τεκμηριωμένα επιχειρήματα. Έτσι, κάτω από την πίεση ενός παραπληροφορημένου κοινού, καθοδηγούμενου για λόγους ψηφοθηρικούς, αντί να αξιοποιούμε θερμικά την βιολογική ιλύ της Ψυττάλειας, προσπαθούμε να την εξαγάγουμε – παγκόσμια πρωτοτυπία- με τριπλάσιο κόστος. Αλλά εκατομμύρια Ευρώ πεταμένα, ενώ σήμερα όλες οι αποφάσεις έχουν αναβληθεί για μετά τις δημοτικές εκλογές, για τον φόβο του πολιτικού κόστους.

Δυστυχώς ο κατάλογος των λαθών επιλογής δεν τελειώνει εδώ και καλύπτει όλη την Ελλάδα. Είναι γνωστό ότι δεν υπάρχει ούτε μία μονάδα για την συγκέντρωση και καταστροφή των επικίνδυνων αποβλήτων, που διασπείρονται σε όλη τη χώρα. Πιστεύω ότι θα μπορούσαμε να έχουμε μία πολύ αποτελεσματικότερη πολιτική διαχείρισης των ΣΑ και πολύ καλύτερη αξιοποίηση των δις €, αν οι αρμόδιοι, πέρα από τους προσωπικούς τους συμβούλους, που δεν μπορούν να είναι παντογνώστες, έθεταν τις βασικές τους επιλογές υπό την κρίση της ευρύτερης επιστημονικής μας κοινότητας, διοργανώνοντας ειδικές Ημερίδες, σε συνεργασία με την ΕΕΔΣΑ, που περιλαμβάνει στα μέλη της το σύνολο σχεδόν των τεχνικών και επιστημόνων του κλάδου, καθώς και την ΕΕΧ και το ΤΕΕ.

Το παγκόσμιο περιβάλλον

Όσα ως τώρα ανέφερα, πολύ συνοπτικά, αφορούν στο πώς θα αντιμετωπίσουμε τα συνεχώς μεγαλύτερα βουνά ΣΑ που εμείς οι ίδιοι δημιουργούμε. Είναι όμως αυτή η σωστή προσέγγιση;

Το οξύμωρο είναι ότι, στα πλαίσια μιας υπερκαταναλωτικής κοινωνίας που εμείς έχουμε δημιουργήσει και εξιδανικεύσει, ξοδεύουμε σημαντικό μέρος του εισοδήματός μας για την προμήθεια μη αναγκαίων αγαθών, που είτε είναι από την αρχή περιττά, είτε μας παρέχουν μία βραχύχρονη άνεση και σύντομα γίνονται απορρίμματα, των οποίων η διάθεση μας επιβαρύνει και αυτή με ένα αξιόλογο κόστος.

Το κόστος αυτής της σπατάλης είναι πολλαπλάσιο για το ίδιο το περιβάλλον του πλανήτη μας, διότι μεταφράζεται σε εκπομπές, ρύπανση και εξάντληση των φυσικών πόρων.

Η μόνη αξιόλογη προσπάθεια που γίνεται για την μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων είναι η ανακύκλωση. Αναρωτιέται όμως κανείς, μήπως η ανακύκλωση εξελίσσεται σε ένα άλλοθι για να μην χτυπηθεί το κακό στην ρίζα του, δηλαδή για να μην επιβληθούν περιορισμοί στην παραγωγή αγαθών μιας χρήσης.

Κλασικό παράδειγμα τα κουτάκια αλουμινίου και οι πολυδιαφημισμένες εκστρατείες ανακύκλωσής τους. Πριν λίγα χρόνια η ετήσια κατανάλωση, στην Ελλάδα, ήταν περί τα 300 εκατομμύρια κουτιά τον χρόνο και, με ανάκτηση του 25%, κατέληγαν στο περιβάλλον 225 εκατομμύρια. Σήμερα, με κατανάλωση πάνω από 1 δις και ανακύκλωση περί το 35%, απορρίπτουμε περί τα 700 εκατομμύρια κουτάκια τον χρόνο, δηλαδή τριπλάσια ποσότητα. Το ανησυχητικό είναι ότι το φαινόμενο είναι διεθνές. Στις ΗΠΑ δεν ανακτώνται κουτάκια βάρους 800 χιλ τόνων το χρόνο,

δηλαδή κοντά στα 50 δις κουτιά. Όταν όμως η Δανία απαγόρευσε τα κουτιά μιας χρήσης για την μπίρα, ξεσηκώθηκαν οι άλλες χώρες, ότι περιορίζει την ελευθερία της διακίνησης αγαθών και η διάταξη αποσύρθηκε. Το εμπόριο, η οικονομία της αγοράς, νίκησαν. Ο πλανήτης μας έχασε.

Για την κατανάλωση πλαστικών φιαλών δεν ξέρω να υπάρχουν στοιχεία. Εκτιμώ πάντως ότι υπερβαίνει τα 2 δις τον χρόνο, απορροφώντας τεράστια ποσά, για την πώληση αναψυκτικών και εμφιαλωμένου νερού, που συχνά δεν είναι πιο υγιεινό από το νερό της βρύσης. Παρακολουθήσαμε μάλιστα αυτές τις ημέρες, εν όψει του θέρους, μία περίεργη εκστρατεία δυσφήμισης του νερού των δικτύων των πόλεών μας. Και από την άλλη, αντί να μειώσουμε την κατανάλωση των φιαλών μιας χρήσης, αναζητούμε υλικά κατασκευής που να αποσυντίθενται μετά μερικούς μήνες, δηλαδή να κρύψουμε την ορατή ρύπανση, που είναι η κορυφή του παγόβουνου, έστω και αυξάνοντας την επιβάρυνση του περιβάλλοντος που θα προκληθεί για την παραγωγή τους. Ας θυμηθούμε ότι πριν λίγους μήνες, όταν οι υπεραγορές θέλησαν να καταργήσουν την δωρεάν διανομή πλαστικών σακουλών, αντί να πούμε επιτέλους, ξεσηκωθήκαμε θεωρώντας ότι τα σουπερμάρκετ κερδοσκοπούν!

Το ίδιο πνεύμα επικρατεί σε όλες τις φάσεις της παγκοσμιοποιημένης ασυνείδητης οικονομίας της Αγοράς. Οι κραυγές αγωνίας που ακούγονται από όλες σχεδόν τις γωνίες του πλανήτη, πνίγονται έντεχνα μέσα στην πλημμύρα διαφημίσεων.

Η μελέτη της Λέσχης της Ρώμης, «Τα όρια της ανάπτυξης» που εκδόθηκε το 1972, προέβλεπε ότι, με τους τότε ρυθμούς ανάπτυξης της αγοράς, θα φτάναμε σε μία τεράστιων διαστάσεων παγκόσμια κρίση, κοινωνική, οικονομική, περιβαλλοντική, γύρω στο 2050. Το 1992 εκδόθηκε, από τους ίδιους μελετητές, η αναθεωρημένη μελέτη, που είχε πια τίτλο «Πέρα από τα όρια». Σήμερα, με την τεράστια αύξηση της παραγωγής των νέων οικονομικών κολοσσών Κίνας και Ινδίας, την επιμονή των Αμερικανών στην σπατάλη που δίνει το παράδειγμα και τον στρουθοκαμηλισμό των Ευρωπαίων, που υιοθέτησαν και αυτοί το μοντέλο της στρεβλής ανάπτυξης, φαίνεται ότι η κρίση έχει ήδη αρχίσει και θα εξελιχθεί με πολύ ταχύτερους ρυθμούς από ότι προβλεπόταν αρχικά.

Αλλά... των οικιών ημών επιπραμένων, ημείς άδομεν, σε ρυθμούς Τεράτων της Eurovision!